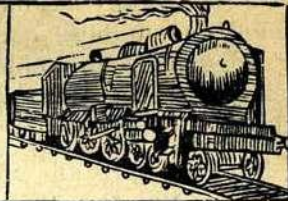

DU-LỊCH XỨ THÁNH

NHÀ HỘI TRONG THỜI CỨU-CHÚA

Bài của Victor Buksbazen

Vai quan-trọng của nhà hội ở giữa vòng những người Do-thái và người ngoại-bang sùng-đạo.

CHỪNG một năm trước đây, tôi được hân-hạnh đi thăm-viếng thành Ca-bê-na-um xưa ở trên bờ biển Ga-li-lê. Tại đó, tôi thấy những nơi đồ nát của nhà hội đồ-sộ xưa. Nhà hội ấy vốn có từ thời Cứu-Chúa. Chính tại đây, Cứu-Chúa đã hành chức-vụ và giảng Tin-lành ân điển, như ta đọc trong Lu-ca 4: 31.

Thật rất cảm-động khi bước lên những bậc tam-cấp mà Cứu-Chúa đã bước lúc vào nhà hội! Những nơi đồ nát vẫn được phòng giữ cẩn-thận, mấy cột trụ còn nguyên, nền lát đá gián sắc, với những kiểu rất đẹp, chỉ bị hư-hại chút ít; trên tường người ta vẫn còn thấy những biểu-tượng xưa của Y-sơ-ra-ên và giáo Do-thái.

Trung-tâm của đời sống người Do-thái

Sau Đền thánh tại Giê-ru-sa-lem, nhà hội dự phần quan-trọng nhất trong đời sống của mỗi người Do-thái. Ấy là trung-tâm chẳng những của sự thờ-phượng thôi, mà cũng của sự sống chung và là trường học trẻ em nữa. Chữ «synagogue» là tiếng Gờ-réc có nghĩa «cuộc hội-họp». Tiếng Hê-bơ-rơ gọi là Kaneseth. Người Do-thái hiện nay đôi khi gọi là «The Shul» nghĩa là «trường học», hoặc «Beth Hamidrash», nghĩa là «Nhà học-tập» để chỉ về tánh-cách giáo-dục của nhà hội.

Nhằm ngày sa-bát, mỗi người Do-thái tới nhà hội để thờ-phượng Đức

Chúa Trời và giao-thông với nhau. Còn những ngày thường thì con trẻ tới mà học Luật-pháp của Đức Giê-hô-va. Khi cần, những thuộc-viên trong thị-xã sẽ tới đó hỏi thăm về những việc tương-quan đến cuộc sống chung của thành-phố hoặc làng-mạc của họ.

Chính Chúa đã trung-tín đi nhóm-họp trong nhà hội, bất hoặc ở quê-hương là Na-xa-rét, hoặc khi thăm viếng miền lân-cận thành Ca-bê-na-um, hoặc trong các chỗ khác, như vậy cốt để làm gương cho những kẻ theo Ngài chớ nên bỏ sự nhóm chung với anh em.

Lịch-sử nhà hội trở ngược lại thời xưa, lần thứ nhất nói đến là Thi 74: 8, tác-giả thiên này than-thở kêu-la: «Chúng nó (những cừu-dịch của Chúa) đã đốt các nhà hội của Đức Chúa Trời trong xứ». Ô, đối với những người đã từng chứng-kiến cảnh thiêu-đốt và phá-hủy các nhà hội ở Âu-châu trong những năm khủng-khiếp vừa qua do đạo-luật của kẻ vô-đạo, thì những lời này quen tai biết bao!

Đền thờ thánh tại Giê-ru-sa-lem là nơi trung-ương của sự thờ-phượng cho cả Y-sơ-ra-ên. Tại đó vinh-quang hiện-diện Đức Chúa Trời ngự trong nơi chí-thánh, và cũng tại đó các thầy tế-lễ và người Lê-vi dâng tế-lễ và phục-sự Đức Giê-hô-va. Mỗi người Do-thái có lệnh phải ra mắt Đức Giê-hô-va tại đền thờ một năm ba lần.

Dầu vậy đối với những kẻ ở cách xa Giê-ru-sa-lem, hoặc ở quê-hương, hoặc ở hải-ngoại, nhà hội vẫn là trung-tâm của sự thờ-phượng và cuộc sống chung.

Năm 586 T.C. khi người Ba-by-lôn phá-hủy Đền thờ thánh và bắt một phần lớn dân-cư Xứ Thánh qua làm phu-tù, thì nhà hội lại thêm một điều quan-hệ nữa là quốc-gia học-hiệu. Trong kỳ lưu-đày, nhà hội là nơi thờ-phượng có tổ-chức, và là trung-tâm học đạo, đã thành một đồn-lũy hoàn-toàn cho Giáo Do-thái. Sau khi bị đày ở Ba-by-lôn, người Do-thái đã trở về xứ Pha-lê-tin, thì nhà hội là một quốc-gia học-hiệu, đâm rễ sâu vào trong dân-chúng. Dường như hơi lạ vì theo lời chứng của sách Talmud thì trong chính Giê-ru-sa-lem có 394 nhà hội. Nhiều nhà hội ấy đại-diện cho các nghề và các thứ tiếng khác nhau. Trong Công 2: 5 có chép rằng: «Và, bấy giờ có người Giu-đa, kể mộ-đạo từ các dân thiên-hạ đến, ở tại thành Giê-ru-sa-lem». Ở ngay trong Đền thờ cũng có nhà hội, như một nhà thờ nhỏ trong đại giáo-đường vậy.

Phép kiến-trúc nhà hội

Những nơi đồ nát của nhà hội xưa vào các thế-kỷ đầu-tiên, như các nhà hội thành Ca-bê-na-um và Merion trong Xứ Thánh, tỏ ra đã chịu ảnh-hưởng của nền kiến-trúc Hi-lạp và La-mã. Về sau cũng chịu ảnh-hưởng của nền kiến-trúc Byzantin mà người A-rập rất ưa-thích. Ta nhận thấy điều này trong phần lớn các nhà hội ngày nay.

Thường thường nhà hội có tường bốn bề, có cửa vào ở phía Đông, hướng về Giê-ru sa lem, và có một bàn thờ đối ngang lối vào là nơi để Hòm giao-ước, trên phủ một màn trắng bằng nhung. Bên trong Hòm có để những cuốn luật-pháp. Gần đó, ở phía trước Hòm có tòa-giảng cho người cai-trị cầu-

nguyện, và một bàn để những cuốn sách luật-pháp đọc trong ngày sa-bát và trong các kỳ lễ khác.

Các chức-viên và sự cai-quản

Người cai - trị hay chủ nhà hội (Lu 8: 41) bằng tiếng Hê-bơ-rơ gọi là «Parnas». Người chủ, hiệp chung với các chức-viên khác (Gabbaim) có phận-sự lo về trật-tự và cai-quản nhà hội. Họ được cấp-dưỡng bởi của lạc-hiến hoặc các số tiền do hội-viên đóng góp. Có khi một người Y-sơ-ra-ên giàu-có hoặc một người ngoại-bang mộ-đạo bỏ tiền riêng cất nhà hội — «vì người yêu dân ta và đã cất nhà hội cho chúng tôi» (Lu 7: 5).

Người giúp-đỡ hoặc kẻ giúp việc trong Lu 4: 20 bằng tiếng Hê-bơ-rơ «Hazen» có nghĩa là «người tiên-kiến», tiếng Hi-lạp «épiscopos» do đó mà có chữ «giám-mục» của ta vậy. Phận-sự người là sắp-đặt cho có một người đọc Luật pháp trong ngày sa-bát và các thánh-nhật khác, tự mình đọc Kinh-Thánh và cai-trị sự cầu-nguyện. Chính người đó đã cầm sách trao cho Cứu-Chúa đọc tại nhà hội Na-xa-rét (Lu 4: 17).

Vào ngày Sa-bát, người ta thường quen đọc một phần sách Ngũ-kinh, mà họ chia ra và sắp-đặt đọc suốt một năm thì hết 5 sách. Thêm vào đó cũng đọc một phần sách tiên-tri, tương-hiệp với phần sách Ngũ-kinh. Trong thời Cứu-Chúa, có lẽ phần sách tiên-tri thì để người đến thăm viếng lựa. Vậy Cứu-Chúa đã lựa một phần sách Ê-sai đoạn 61. Sự đọc phần sách tiên-tri gọi là «Haftora». Được mời đọc Lời Đức Chúa Trời cũng là một hân-hạnh lớn. Việc ấy thường dành riêng cho các thuộc-viên tai mắt của hội-chúng, song cũng có khi người được mời đọc đó là một bậc quý khách đáng tôn. Vậy thì biết Chúa chúng ta cũng được tôn-trọng lắm. (còn tiếp)

— *Lữ-sinh dịch.*